

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta provozně ekonomická

Katedra zemědělské ekonomiky

Teze diplomové práce na téma :

Ekonomická efektivnost investic v zemědělském podniku

Autor diplomové práce:

Michal Otmar

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Helena Řezbová Ph.D.

Hlavním cílem diplomové práce je „**zhodnocení ekonomické efektivity investic v zemědělském podniku**“. Pro tuto potřebu jsem si vybral podnik ZEOS a.s. Lomnice nad Popelkou. Jedná se o zemědělský podnik zaměřený na rostlinou výrobu i na výrobu živočišnou.

Výše uvedený hlavní cíl je dosažen pomocí tří dílčích cílů. První dílčí cíl „**charakteristika a zhodnocení daného podniku**“ je v práci rozpracován od strany 32 do strany 42, včetně výsledků hospodaření jednotlivých středisek a včetně přiložené rozvahy a výkazu o peněžních tocích.

Druhý cíl je „**navržení projektu investic na racionalizaci výroby**“ v podniku ZEOS a.s. v průběhu následujících pěti let. Návrh by měl vést nejen ke zlepšení hospodaření samotného podniku, ale také ke splnění podmínek EU, a tím i ke zvýšení konkurenceschopnosti podniku v odvětví. Projekt uvedený v diplomové práci vznikl po konzultacích s ředitelem společnosti ZEOS Lomnice a.s. a je zaměřen převážně na racionalizaci živočišné výroby, kde má ZEOS největší nedostatky. Nutností je hlavně výrazné snížení pracovníků a následné zvýšení produktivity práce, ale hlavně vytvoření přirozeného prostředí a „pohodlí“ (překlad z anglického welfare) pro chovná zvířata. Zlepšení situace je také nutné v případě správného skladování a aplikace statkových hnojiv. ŽV je rozdělena v podniku do několika menších provozů v okolních obcích. Na každý z těchto provozů je vypracován návrh změn na zlepšení již výše uvedených nedostatků. Dále je zde také uvedena předpokládaná investiční náročnost, budoucí potřeba pracovníků a harmonogram jednotlivých investic. Celková investiční potřeba vedoucí ke zlepšení situace v podniku je **67 miliónů korun**. Společnost by chtěla financovat investice pomocí bankovního úvěru (75%) a pomocí vlastních finančních prostředků (25%). Efekty plynoucí z investic jsou převážně nákladového charakteru. Náklady by se měly především snížit ve mzdové oblasti, dále by se měla snížit spotřeba krmných směsí, léků a nakoupených hnojiv. Důležitý faktor hraje i lepší zdravotní stav zvířat, se kterým souvisí procento brakace, kde se předpokládá jeho snížení z dnešních 40% na 25 %.

Třetím a zároveň posledním cílem je výběr a poté i „**zhodnocení jedné z investic uvedených v projektu**“. V diplomové práci je podrobně rozebrána investice na **modernizaci provozu ve středisku živočišné výroby v obci Syřenov**. Úkolem tohoto zhodnocení je identifikovat efekty, které daná investice přinese, zda se investice podniku vrátí a bude pro něj efektivní. Celková investice se skládá z modernizace dojírny na K-320, rekonstrukce kravína K-96, výstavby kejdové jímky, výstavby krytého senážního

žlabu a zakoupení míchacího krmného vozu s vybírací frézou. Podnik by chtěl první tři uvedené dílčí investice v hodnotě 19 300 tis. Kč financovat pomocí bankovního úvěru na 12 let a zbylé dvě z vlastních zdrojů. Celková hodnota investice je **25 mil. Kč**. Efekty vybrané investice jsou rozepsané ve dvou časových obdobích. V období realizace celé investice od roku 2003 do roku 2007 a v období po roce 2007 po celou dobu jejího provozu (2034). Zhodnocení investice při různých procentech diskontu výsledného cash flow je provedeno pomocí ukazatele **čisté současné hodnoty (ČSH)**, **vnitřního výnosového procenta (VVP)**, **indexu rentability (IR)** a **doby návratnosti (DN)**, a to z pohledu hodnocení investice podnikem na dobu jejího provozu (2034) a z pohledu banky na dobu poskytnutí úvěru, tedy dvanácti let. Dále je nutné uvést, že vzhledem k nepředvídatelnému vývoji cen mléka, a tím i celkových tržeb podniku, je v diplomové práci počítáno s třemi alternativami jejich nárůstu. Vznikly tím tři varianty – **pesimistická, optimistická a realistická**. Výše uvedené ukazatele jsou vypočítané pro všechny tři varianty. Vzhledem k obsáhlosti tabulek zde budu uvádět pouze variantu realistickou. Ostatní výpočty a výsledky pro určení efektivnosti investice jsou v diplomové práci uvedeny od strany 65.

Tab.2

	varianta	úrok (diskont) %	1%	7%	15%
30 let	realistická	ČSH (tis.Kč)	58868,39	7921,16	-8549,81
12 let	realistická	ČSH (tis.Kč)	6894,59	-5212,19	-11130,32
30 let	realistická	index rentability	3,42	1,38	0,52
12 let	realistická	index rentability	1,28	0,75	0,37

Zdroj: Výpočet v programu excel (přiložený na CD k diplomové práci)

Jak je vidět z tabulky, **čistá současná hodnota** i **index rentability** je nejlepší (podle předpokladu) při diskontu 1%. Při hodnocení investice na dvanáct let jsou hodnoty čisté současné hodnoty pro diskont 7% a 15% záporné a indexu rentability menší než jedna. Varianty s těmito diskonty nejsou tedy z hlediska investice přínosné a efektivní.

Vnitřní výnosové procento (viz tabulka 3) vypočítané pro dobu dvanácti let je 3,8 %, což je nižší procento než úrok z poskytnutého úvěru (6,5%). Investice je tedy neefektivní, neboť nedosahuje potřebného úročení. Pro hodnocení na dobu 30 let dosahuje VVP hodnotu 9,4 %. To vyjadřuje, že je investice pro podnik výhodná.

Tab.3

30 let	realistická	VVP(%)	9,4
12 let	realistická	VVP(%)	3,8

Zdroj: Výpočet v programu excel (přiložený na CD k diplomové práci)

Ukazatel **dobu návratnosti** je propočítán metodou z průměru i metodou kumulativní. Obě tyto metody jsou ještě zvlášť vypočítány ze zisku a z hodnot diskontovaného cash flow – viz tab.4. DN ze zisku se pohybuje okolo 22 let, ale při výpočtu z cash flow se DN snižuje. Při největším diskontu cash flow (15%) je DN 9,4 roku. Investice se vrátí ještě dříve než se splatí úvěr poskytnutý bankou, což opět vypovídá o značné efektivnosti vybrané investice.

Tab.4

varianta		zisk	CF (0,01)	CF (0,07)	CF (0,15)
realistická	DN (z průměru)	21,770	6,764	7,165	7,701
realistická	DN (kumulativně)	22,646	8,506	8,941	9,486

Zdroj: Výpočet v programu excel (přiložený na CD k diplomové práci)

Z uvedených výsledků vyplývá, že daná investice je z pohledu podniku velmi výhodná a efektivní. Naopak z pohledu banky se zdá investice neefektivní, ale tato neefektivnost vzniká především díky kratší době hodnocení. Je potřeba zdůraznit, že v případě horších výsledků všech ukazatelů pro hodnocení z pohledu banky na dobu 12 let mohou být nedostatečné finanční prostředky doplněny z celkového rozpočtu podniku ZEOS a.s. Banka se tedy nemusí obávat o své pohledávky vůči společnosti.

V této diplomové práci není počítáno s jakoukoliv dotací a pomocí na investiční činnost podniku, i když se o ně podnik bude určitě ucházet. Jedná se především o podporu z programu PGRLF a o nejrůznější druhy dotací od státu a EU. Tyto podpory můžou efektivnost investic ještě zvýšit, a tím umožnit podniku dále se rozvíjet a zvyšovat svoji konkurenceschopnost v odvětví.

Celková doba provozu a hodnocení dané investice je značně dlouhá. Z toho důvodu jsou veškeré výpočty provedené v programu excel (přiložené k diplomové práci na CD), kde jsou jednotlivá data propojena. Jestliže se změní některá z uvedených položek potřebných pro zhodnocení efektivnosti investice, stačí pouze určitou položku přepsat a všechny výpočty s ní spojené se automaticky přepočítají. Variabilita výpočtů je především důležitá pro daný podnik ZEOS a.s., kterému byla diplomová práce pro případné použití poskytnuta a který tak nemusí v důsledku nějaké změny všechny výpočty znovu přepočítávat.